

นุชจรี เกษงอน. 2549. **ชมรมผู้สูงอายุตามมุมมองของชุมชนในตำบลตะเภา.** วิทยานิพนธ์ปริญญา
พยาบาลศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
[ISBN 974-626-612-8]

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รองศาสตราจารย์ ดร. สมจิต แคนสีแก้ว

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามุมมองของชุมชนในการให้ความหมาย ความสำคัญ ความคาดหวังต่อการก่อตั้งชมรมผู้สูงอายุ และศึกษาทิศทางการเสริมสร้างและพัฒนาชมรมผู้สูงอายุ พื้นที่ศึกษาเลือกแบบเจาะจง คือ ตำบลตะเภา อำเภอเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นตำบลที่เคยมีการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ แต่ปัจจุบันเหลือเพียงชื่อและสถานที่ตั้งเท่านั้น กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ประกอบด้วย แกนนำผู้สูงอายุ กลุ่มผู้นำชุมชน คณะกรรมการชุมชน องค์กรที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ และประชาชนที่สนใจในชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลตะเภา จำนวน 522 คน การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาในระยะแรกของโครงการเสริมสร้างและพัฒนาชมรมผู้สูงอายุ อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ร่วมกันของผู้วิจัยและชุมชน เก็บข้อมูลโดยการจัดทำเวทีชาวบ้าน 11 หมู่บ้าน การสังเกตแบบมีส่วนร่วม สัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นที่ต้องการข้อมูลเพิ่มเติม และสุดท้ายได้ให้แต่ละหมู่บ้านนำเสนอข้อมูลในเวทีประชาคมตำบลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และมีการตรวจสอบข้อมูลร่วมกัน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ชุมชนตำบลตะเภา มีมุมมองในเรื่องการให้ความหมายของชมรมผู้สูงอายุ ว่าเป็นการรวมตัวกันของผู้สูงอายุหรือผู้ที่มีวัยใกล้เคียงกันและทำกิจกรรมร่วมกัน ใน 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) การพบปะสังสรรค์ 2) การส่งเสริมสุขภาพ และ 3) การช่วยเหลือสังคม ความสำคัญในการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ คือ ทำให้เกิดประโยชน์ 4 ประการ ได้แก่ 1) จิตใจดีมีความสุข ร่างกายแข็งแรง 2) การป้องกันไม่ให้อยู่อย่างโดดเดี่ยว 3) การส่งเสริมให้เกิดความรู้ความเข้าใจด้านสุขภาพอนามัย 4) การเป็นผู้นำและเป็นแบบอย่างกับคนรุ่นหลังในการพัฒนาสังคม และความคาดหวังในการก่อตั้งชมรมผู้สูงอายุ คือ คาดหวังว่าผู้สูงอายุจะได้รับการดูแลด้านสุขภาพ ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม รวมทั้งการได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐและองค์กรส่วนท้องถิ่น โดยมีเป้าหมายของชุมชน คือ ต้องการให้เกิดชมรมขึ้น โดยมีชุมชนและผู้สูงอายุเป็นศูนย์กลาง การประสานและขับเคลื่อนให้เกิดขึ้น

การกำหนดทิศทางการพัฒนาชมรมให้เป็นไปได้ตามเจตนารมณ์ในการจัดตั้ง ประกอบด้วย

1) การมีรากฐานแข็งแรง ชุมชนมองถึงการนำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์

สูงสุด 2) ควรมีการบริหารจัดการที่ดี ทั้งด้านโครงสร้างและการจัดการ 3) มีการสร้างพันธมิตรที่แข็งแกร่งจากองค์กรภาครัฐ เอกชน องค์กรท้องถิ่นและเครือข่ายชมรมผู้สูงอายุ 4) เป้าหมายของชมรมเพื่อให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพแข็งแรง อารมณ์ดี จิตใจแจ่มใส และ 5) เกิดชมรมผู้สูงอายุที่เข้มแข็ง และมีกิจกรรมต่อเนื่อง

การศึกษาครั้งนี้ได้มุมมองของชุมชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาชมรมให้มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และมีความยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งตนเองได้ มีความเข้าใจบุคคลอื่น และมีความสุขในการดำเนินชีวิต

Nuchjaree Kesngon. 2006. **Perspective of The Communities in Thaboa Sub-district Regarding to The Senior Citizen Club.** Master of Nursing Science Thesis in Communities Nursing, Graduate School, Khon Kaen University. [ISBN 974-626-612-8]

Thesis Advisor: Assoc.Prof. Dr. Somjit Daenseekaew

ABSTRACT

This participatory action research aimed to study the perspective of a community in describing the meanings, significance, and expectation of the foundation of senior citizen club as well as to identify action plans to support and expand the establishment of the senior citizen club. Thaboa Sub-district, Phetchabun Province was purposively selected for the study field. This sub-district once had a senior citizen club in its community but the club is now an empty facility. The participant group consisted of senior citizen leaders, community leaders and committees, elderly organizations, and 522 residents of Thaboa Sub-district. This study was the first phase of the project to support and expand the senior citizen club of Muang District, Phetchabun Province which focused on the experience sharing between the investigator and the community. Data were collected through 11 village meetings, participant observations and in-depth interviews. At last, each village was asked to present their data on public dialogue stage in order to perform content analysis and cross-examine the information. The findings of the study are as follows:

Thaboa Sub-district defined the meanings of senior citizen club as the gathering of seniors to participate in 3 types of activities: 1) meeting, 2) health promotion, and 3) contribution to the society. The establishment of the club had 4 benefits: 1) having a happy mind and healthy body, 2) sheltering from loneliness, 3) encouraging learning and understanding about health, and 4) developing leadership and being a role model for the descendants. For the expectation, participants expected that the seniors would be taken care of in terms of their health, economy, and society as well as the helps from both central and local government. Also, the community anticipated to found the senior citizen club in which the community and the elderly would take part in cooperation center and administration.

The action plans for the establishment of the club consisted of: 1) strong foundation in which the community aimed to use community resources to the highest advantage, 2) good administration for both structure and management, and 3) setting up firm alliance with the cooperation from the government and private sections, local agency, and elderly network, and 4) the community's goal to promote the physical and mental health of the elderly, and 5) the establishing of the firm and active senior citizen club.

The findings revealed the perspectives of a community that would lead to the development of active and permanent senior citizen club as well as to promote the elderly's sense of independence, understanding others, and happiness in life.